

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง การถ่ายภาพและแต่งภาพด้วย เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์

คำนำ

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง การถ่ายภาพและแต่งภาพด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ จัดทำขึ้นเพื่อถ่ายทอดแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการถ่ายภาพและแต่งภาพสำหรับการผลิตสื่อการเรียนรู้ และสื่อดิจิทัลให้มีคุณภาพ สวยงาม ทันสมัย และสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน

แนวปฏิบัติที่ดีฉบับนี้มุ่งส่งเสริมให้บุคลากรสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการคำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม จริยธรรม และความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสื่อ ลดระยะเวลาการดำเนินงาน และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของมหาวิทยาลัย

สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของมหาวิทยาลัยและผู้สนใจในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์ มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งนวัตกรรม และการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

นายกรสุวรรณ์ ศติสสุวรรณ์กุล

นายวิชัยยุทธ ทองมาก

นางสาวศิริพัทธ์ ตันเสถียร

คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการความรู้ (KM)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 ทักษะฝีมือ	5
- ภาพ AI ที่ดีเริ่มต้นจากภาพถ่ายต้นฉบับที่สมบูรณ์	5
- องค์ประกอบและมุมมอง	7
- การดูแลรักษาอุปกรณ์	8
ส่วนที่ 2 ทักษะดิจิทัล	9
- เสกสรรภาพด้วย AI	9
- โครงสร้างการเขียนคำสั่ง	10
- ขั้นตอนการปฏิบัติการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล	11
ส่วนที่ 3 กรอบความปลอดภัย	12
- กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	13
- การละเมิดและบทลงโทษทางกฎหมาย	14
- ลิขสิทธิ์	15
- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	17
- บรรณานุกรม	19

01 ทักษะฝีมือ (Photography Fundamentals)

พื้นฐานการจัดองค์ประกอบ
ภาพและดูแลอุปกรณ์

02 ทักษะดิจิทัล (AI Image Generation)

โครงสร้าง Prompt 5 ส่วน
และขั้นตอนการใช้งาน

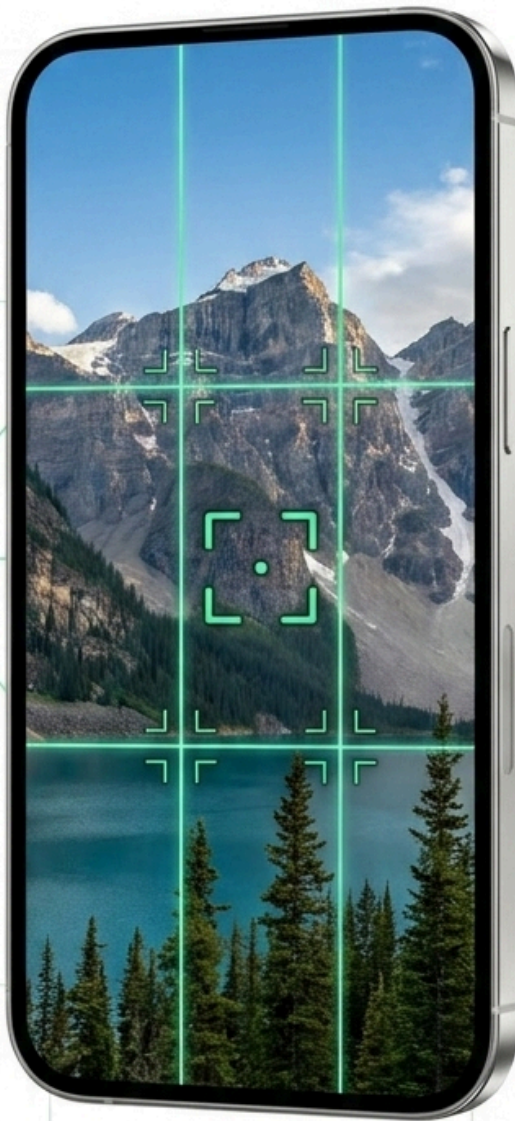

03 กรอบความปลอดภัย (Legal Compliance)

ข้อกฎหมาย PDPA,
พ.ร.บ.คอมฯ และลิขสิทธิ์

ส่วนที่ 1: ทักษะฝีมือ

ภาพ AI ที่ดี... เริ่มต้นจาก ภาพถ่ายต้นฉบับที่สมบูรณ์

การสร้างสรรคภาพด้วยปัญญาประดิษฐ์
ให้ได้ผลลัพธ์ที่แม่นยำและสวยงาม
รากฐานสำคัญคือ **ความเข้าใจในมุมมอง**
และ องค์ประกอบของภาพถ่าย
ก่อนนำไปต่อยอดในโลกดิจิทัล

ระยะไกล (Long Shot)

- เน้นบรรยากาศและสภาพแวดล้อมกว้างๆ
- บอกเล่าเรื่องราวว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ระยะใกล้ (Close-Up)

- เน้นเจาะจงรายละเอียดของวัตถุ หรืออารมณ์ความรู้สึกบุคคล
- ช่วยตัดสิ่งรบกวนสายตา (Distractions) ออกไป

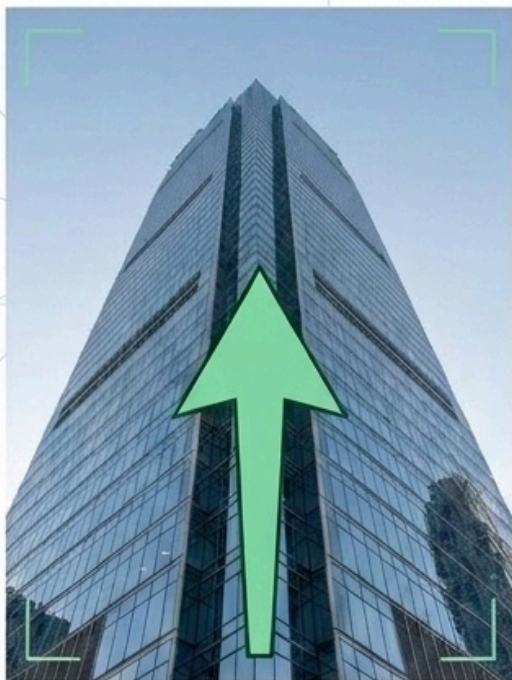
องค์ประกอบและมุมมอง (Composition & Angles)

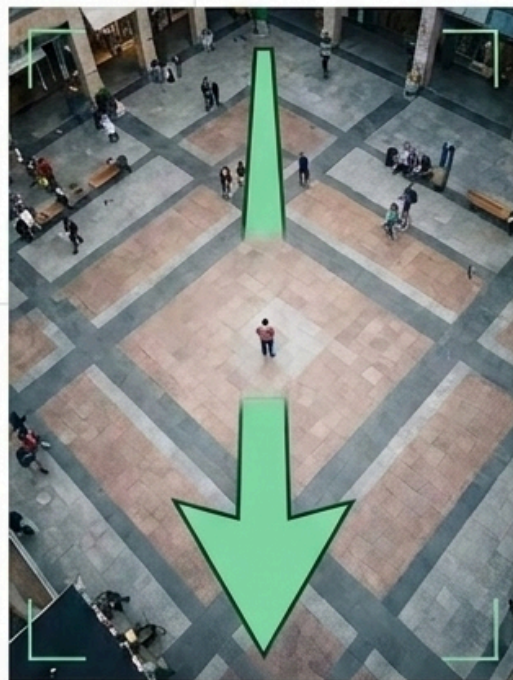
เส้นนำสายตา (Leading Lines):
เส้นในธรรมชาติ/สิ่งก่อสร้าง
ดึงดูดความสนใจผู้ชมพบพุ่งตรงไปยัง
จุดเด่น

ความสมมาตร (Symmetry):
จัดวางซ้าย-ขวา/บน-ล่างให้มี
น้ำหนักเท่ากัน ช่วยให้ภาพดูนิ่ง
มั่นคง และมีพลัง

มุมต่ำ (Low Angle):
วางกล้องต่ำแล้วช้อนขึ้น
ทำให้วัตถุหรือบุคคลดูยิ่งใหญ่
น่าเกรงขาม

มุมสูง (High Angle):
กดกล้องลงจากมุมบน
ให้เห็นภาพรวมพื้นที่
หรือทำให้วัตถุเล็กลง

การดูแลรักษาอุปกรณ์ (Equipment Care)

ทำความสะอาด เลนส์เสมอ

ใช้ผ้าไมโครไฟเบอร์เช็ดก่อน
ถ่ายภาพ
ป้องกันภาพมัวจากคราบมัน
(รวมถึงสมาร์ทโฟน)

หลีกเลี่ยงอุณหภูมิสูง

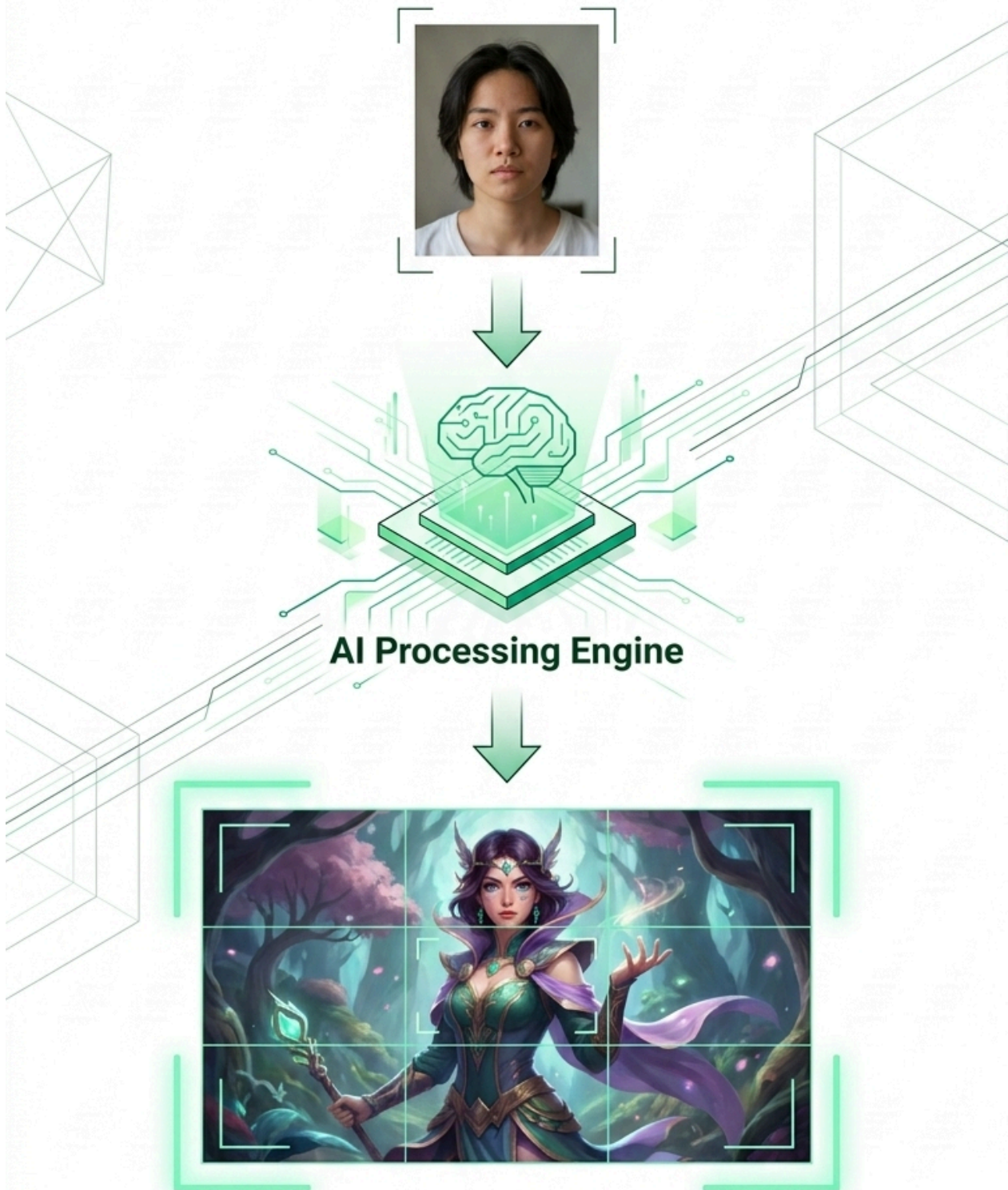
ห้ามวางอุปกรณ์ทิ้งไว้ใน
รถยนต์ที่จอดตากแดดจัด

ระวังความชื้น

เก็บอุปกรณ์ให้ห่างจาก
ความชื้น
ป้องกันสาเหตุหลักของการ
เกิดเชื้อราบนเลนส์

ส่วนที่ 2: ทักษะดิจิทัล เสกสรรค์ภาพด้วย AI (Gemini & ChatGPT)

นำภาพถ่ายต้นฉบับมาประยุกต์ใช้ร่วมกับ AI
เพื่อสร้างสรรค์ภาพใหม่ตามจินตนาการ

โครงสร้างการเขียนคำสั่ง (Prompt) 5 ส่วนประกอบ

เขียนครบ 5 ส่วน เพื่อให้ AI สร้างภาพได้ตรงตามต้องการ

เริ่มต้น
เตรียมเขียน Prompt

1

ระบุหัวข้อ
(Subject)

สร้างรูป... (เรื่องหรือหัวข้อที่ต้องการ)...

ระบุหัวข้อหลักของภาพที่ต้องการ
เช่น บุคคล สถานที่ เหตุการณ์

30 วินาที-
1 นาที

2

ระบุการอ้างอิง
(Reference)

ใช้รูปที่แบบ

บอกให้ AI ใช้รูปภาพต้นฉบับ
เป็นข้อมูลอ้างอิง
เพื่อคงลักษณะใบหน้าของคุณ

15-30
วินาที

3

ระบุสิ่งประดับ
หรือรายละเอียด
เพิ่มเติม
(Details)

เพิ่ม... (ระบุสิ่งที่อยากได้เพิ่มเติมในภาพ)...

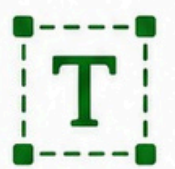
เช่น เครื่องประดับ เสื้อผ้า ทรงผม จากหลัง
แสง องค์ประกอบอื่น ๆ
ระบุให้ชัดเจนและละเอียด

1-2
นาที

4

ระบุข้อความ
(Text)

มีข้อความว่า... (ระบุข้อความที่ต้องการในภาพ)...

ระบุข้อความที่ต้องการให้ปรากฏ
เช่น ชื่อแบรนด์ คำโปรย ข้อความพิเศษ

30 วินาที-
1 นาที

5

ระบุอารมณ์ภาพ
(Mood & Tone)

โทนสี... (ระบุสีที่ชอบหรืออารมณ์ของภาพ)...

ระบุโทนสีและบรรยากาศของภาพ
เช่น โทนอบอุ่น, โทนหรูหรา, โทนสดใส,
โทนธรรมชาติ, มินิมอล, ภาพยนตร์ ฯลฯ

30 วินาที-
1 นาที

Prompt พร้อมใช้งาน
ครบ 5 ส่วนประกอบ

ใช้เวลาประมาณ 3-6 นาที

(ขึ้นอยู่กับความละเอียดและความซับซ้อนของภาพ)

ตรวจสอบความครบถ้วน
ก่อนส่งคำสั่งให้ AI

1. หัวข้อชัดเจน
2. อ้างอิงรูปที่แบบ
3. รายละเอียดครบถ้วน
4. ข้อความถูกต้อง
5. โทนสี/อารมณ์ตรงใจ

ขั้นตอนปฏิบัติการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล

สร้างและแก้ไขภาพด้วย AI (เช่น Gemini / ChatGPT)

1.

เข้าสู่ระบบ

ผ่านเว็บเบราว์เซอร์

เปิดเว็บไซต์ gemini.google.com
หรือ chatgpt.com (หรือแอปฯ ChatGPT)
จากนั้นลงชื่อเข้าใช้งานให้เรียบร้อย

1-2
นาที

2.

เลือกรูปถ่าย
ส่วนตัว

เลือกรูปภาพต้นฉบับ

กดเครื่องหมาย “+” บนหน้าจอ
เลือก “รูปภาพ (สร้างและแก้ไข)”
จากนั้นคลิก “ไฟล์”
เพื่อเลือกรูปถ่ายส่วนตัวจากอุปกรณ์

1-2
นาที

3.

ป้อนคำสั่ง
(Prompt)

พิมพ์คำสั่ง (Prompt)

พิมพ์คำสั่ง (Prompt) ตามโครงสร้าง
5 ส่วนประกอบ ลงในช่องแชท
โดยระบุรายละเอียดของภาพที่ต้องการ
ให้ครบถ้วน (เช่น ตามตัวอย่างในภาคที่ 2)

2-5
นาที

4.

ประมวลผล
ภาพ

ส่งคำสั่งให้ AI ประมวลผล

คลิกปุ่ม “⬆” (ส่ง) เพื่อส่งคำสั่ง
จากนั้นรอให้ระบบสร้างภาพใหม่
จากรูปต้นฉบับ

30 วินาที-
2 นาที

(ขึ้นอยู่กับความซับซ้อน
ของคำสั่งและระบบ)

5.

บันทึกผลงาน

ดาวน์โหลดลงอุปกรณ์

เมื่อภาพเสร็จสมบูรณ์
คลิกที่ปุ่ม “...” (สามจุด) บนรูปภาพที่ชอบ
แล้วเลือก “ดาวน์โหลดรูปภาพ”
เพื่อบันทึกลงในอุปกรณ์

30 วินาที-
1 นาที

ระยะเวลาโดยประมาณ

5-12 นาที

ต่อการสร้างภาพ 1 ภาพ

ระยะเวลาอาจแตกต่างกัน
ตามความเร็วของอินเทอร์เน็ต
ความพร้อมของระบบ AI
และเวลาที่ใช้ในการเขียน Prompt

ส่วนที่ 3: กรอบความปลอดภัย สร้างสรรค์ได้... แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิ

การนำภาพถ่ายส่วนตัวของตนเอง
และผู้อื่นมาประมวลผลผ่าน AI
มีข้อกฎหมายที่ต้องระมัดระวัง
เพื่อเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดการ
สร้างสรรค์กลายเป็นการละเมิดสิทธิ

PDPA & Privacy

(กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล)

ใบหน้า = ข้อมูลส่วนบุคคล
(รวมถึงข้อมูลชีวมิติ/Biometrics)

กฎเหล็ก: การนำภาพถ่ายที่มีใบหน้าผู้อื่นไป
อัปโหลดเข้าสู่ระบบ AI ของบุคคลที่สาม
ถือเป็นการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล

สิ่งที่ต้องทำ: ต้องได้รับ ความยินยอม
จากเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจนก่อนเสมอ

ข้อควรระวัง: หากนำภาพดัดแปลงไปเผยแพร่
สาธารณะ ต้องระวังไม่ให้ละเมิดสิทธิหรือสร้าง
ความเสียหายแก่เจ้าของใบหน้า

การละเมิดและ บทลงโทษทางกฎหมาย

การใช้ AI ตัดต่อ ดัดแปลงภาพผู้อื่น
แล้วนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์
ที่ประชาชนเข้าถึงได้ โดยทำให้เขา
เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง
หรือได้รับความอับอาย

**โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี
หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท**

บุคคลทุกคนมีสิทธิในภาพถ่ายของ
ตนเอง การนำภาพคนอื่นไปดัดแปลง
และเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
จนเกิดความเสียหายทางจิตใจหรือ
ชื่อเสียง ถือเป็นการทำละเมิด

จำเป็นต้องใช้คำสันนิษฐาน

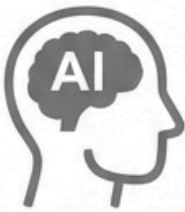
ลิขสิทธิ์:

ภาพถ่ายต้นฉบับ ที่เราถ่ายเอง

คุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์

ถือเป็นงานศิลปกรรมประเภทงาน
ภาพถ่ายตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ภาพที่ AI เจนเนอเรต ขึ้นใหม่ 100%

ไม่ได้รับความคุ้มครอง

กฎหมายคุ้มครองเฉพาะผลงานที่
เกิดจากความวิริยะอุตสาหะของมนุษย์
มนุษย์เท่านั้น

นำภาพลิขสิทธิ์ผู้อื่นไป ให้ AI ดัดแปลง

ละเมิดลิขสิทธิ์

ถือเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์
หากไม่ได้รับอนุญาตก่อน

เช็คให้ชัวร์ก่อนกดโพสต์หรือเผยแพร่ผลงาน

แหล่งที่มาของภาพ

ภาพต้นฉบับนี้คุณถ่ายเอง หรือได้รับอนุญาตให้ใช้งานแล้วใช่ไหม?

ความยินยอม (Consent)

หากในภาพมีใบหน้าของบุคคลอื่น
คุณได้ขออนุญาตก่อนนำไปอัปโหลด
เข้า AI แล้วใช่ไหม?

ไม่สร้างความเสียหาย

ภาพที่ดัดแปลงเสร็จแล้ว ไม่ได้สร้างความ
อับอาย ดูหมิ่น หรือทำให้ผู้ใด
เสื่อมเสียชื่อเสียงใช่ไหม?

หากตีกถูกครบทั้ง 3 ข้อ คุณก็พร้อมแบ่งปันจินตนาการ
สู่โลกดิจิทัลได้อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์!

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA)

- **ความเกี่ยวข้อง:** ในส่วนที่ 2 ตัวอย่างที่ 2 มีการระบุถึงการ "ใช้ใบหน้าจากคนในภาพ" ซึ่ง "ใบหน้า" ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล (และอาจรวมถึงข้อมูลชีวมิติหรือ Biometrics ในกรณีที่มีการจดจำใบหน้า)
- **ข้อกฎหมายสำคัญ:** การนำภาพถ่ายที่มีใบหน้าของบุคคลอื่นไปอัปโหลดเข้าสู่ระบบ AI ของบุคคลที่สาม (Third-party AI platforms) เพื่อทำการดัดแปลงหรือประมวลผล ถือเป็น การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งตามหลักการแล้วต้องได้รับความยินยอม (Consent) จากเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจน เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย (เช่น การใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือกิจกรรมในครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามหากนำไปเผยแพร่ต่อในสาธารณะหรือสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องระมัดระวังไม่ให้ละเมิดสิทธิหรือสร้างความเสียหายแก่เจ้าของใบหน้า)

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

- **ความเกี่ยวข้อง:** การใช้ AI ดัดแปลงภาพ ตัดต่อใบหน้าคนไปใส่ในชุดอื่น (เช่น ชุดอัลตราแมน) หรือเปลี่ยนฉากหลัง
- **ข้อกฎหมายสำคัญ (มาตรา 16):** ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ ดัดแปลง หรือแก้ไขด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- **ข้อพิจารณา:** แม้คำสั่ง (Prompt) ในคู่มือจะเป็นไปเพื่อความบันเทิงหรือส่งคำอวยพร แต่หากผู้นำไปปฏิบัติ นำภาพผู้อื่นมาตัดต่อโดยที่เจ้าตัวไม่ยินยอม และผลลัพธ์ทำให้เขาดูน่าเกลียดขี้หน้าจนเกิดความอับอาย จะมีความเสี่ยงผิดมาตรานี้ทันที

3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (เรื่องละเมิด และสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว)

- **ความเกี่ยวข้อง:** การนำภาพถ่ายส่วนตัวของผู้อื่นมาดัดแปลง
- **ข้อกฎหมายสำคัญ (มาตรา 420 - ละเมิด):** ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน
- **ข้อพิจารณา:** บุคคลทุกคนมี "สิทธิในภาพถ่ายของตนเอง" (Right of Publicity / Right to one's own image) การนำภาพบุคคลอื่นไปดัดแปลงด้วย AI แล้วเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต จนทำให้เขาได้รับความเสียหายทางจิตใจหรือชื่อเสียง ถือเป็น การละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายแพ่ง

4. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- **ความเกี่ยวข้อง:** การใช้ภาพถ่ายต้นฉบับ (Original Photo) และสิทธิในภาพที่ AI เจนเนอเรตขึ้นมาใหม่
- **ข้อกฎหมายสำคัญ:**
 - **ภาพถ่ายต้นฉบับ:** งานภาพถ่ายที่ผู้ปฏิบัติงานถ่ายเอง ถือเป็น "งานศิลปกรรมประเภทงานภาพถ่าย" มีลิขสิทธิ์คุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์
 - **การนำไปให้ AI ดัดแปลง:** ปัจจุบันตามแนวทางกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย (และสากล) ผลงานที่สร้างสรรค์โดย AI ล้วนๆ (เช่น ส่ง AI ให้วาดฉากหลังและภูเขาขึ้นมาใหม่ทั้งหมด) ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองเฉพาะผลงานที่เกิดจากความวิริยะอุตสาหะและการสร้างสรรค์ของ "มนุษย์" เท่านั้น
 - **อย่างไรก็ตาม** หากเป็นการนำภาพที่มีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น (ไม่ใช่ภาพที่ถ่ายเอง) มาอัปโหลดให้ AI ดัดแปลง (Modify) โดยไม่ได้รับอนุญาต อาจเข้าข่ายการ "ดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์" ซึ่งเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้

"ข้อควรระวัง: การนำภาพถ่ายของบุคคลอื่นมาใช้ดัดแปลงใบหน้าหรือท่าทางด้วย AI จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของภาพก่อนทุกครั้ง เพื่อป้องกันการละเมิดตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และห้ามนำภาพที่ดัดแปลงในลักษณะที่อาจทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือได้รับความอับอายไปเผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งอาจมีความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ มาตรา 16"

บรรณานุกรม

กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA)
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560
3. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม